

V nejvyšších patrech sběratelských struktur čs. poštovní historie (1)

Vracím se ve vzpomínkách do let 1976 až 1989, do let, která mi přinesla neocenitelnou zkušenost, rozšířila mé vědomosti a odborné znalosti a umožnila poznat řadu výjimečných osobností, kterých si do dneška velmi vážím. Náhodou jsem se dostal do světa sběratelství specializovaných oborů, později přejmenovaných na obory poštovní historie a celin, který soustředil řadu legend tohoto sběratelství. Ukončila se tak éra mého hledání sběratelství, které bych pojal za své. Stalo se, vydržel jsem u nich do současnosti, kdy píši tyto řádky jako vzpomínky na několik let, kdy jsem byl součástí struktur specializovaného sbírání. Těch čtrnáct let měly i trpkou příchut' na pozadí smutné doby normalizace, kdy se lámaly i charaktery a kdy lidské vlastnosti už nebyly ani vlastnostmi. Nicméně se říká, „co tě nezabije, to tě posílí“. A tak se stalo.

Předehra

Ve své memoárové knize „Frankotypisté“ jsem popsal kroky hledání mého sběratelského ukotvení po nesmělých filatelistických začátcích, kdy jsem začal v šesti letech sbírat volně ložené známky zejména razítka, která mne značně fascinovala. I na burze u Nováků, kam mne můj táta bral každou neděli, jsem se pídil po známkách s razítky. Víceméně pravidelně, pokud táta nebyl s tuberou na Pleši, kterou si přivezl z nucených prací a následného berlínského koncentráku v Říši. Vedly mne k tomu dopisy od příbuzných z různých částí světa, kam se rodina dostala. Dopisy mám do dneška uloženy jako celistvosti, aniž jsem tušil, že za několik let smyté známky nebudou cool na rozdíl od celistvostí. Mihla se kolem mne i bohemislovenika, do dneška mi zůstaly listy polepené známkami s příslušným textem. Tehdy jsem pochopil, že filatelie může být i vzdělávacím elementem. Natož rozšiřování znalosti zeměpisu, jazyků a historických postav. Dva druhy známek jsem měl rád – Kolumba na známkách a letadla Swissairu ve švýcarských horách. Obdiv k postavám, které něco dokázaly a vášeň pro cestování. A to mi zůstalo i do dneška. Největší potěšení mi způsobuje shromažďování údajů o významných postavách a psaní studií o nich a radost z cestování. Tak vida, jak se to rýmuje. Ne, že ne.

S pomocí spolužáka na VŠE, přítele a kolegy Franty Komerse, jinak známého českého filatelisty jsem společně s přítelem Pavlem Jechem poznal legendu Václava Nebeského, hybnou sílu specializovaných oborů u nás. Václav Nebeský nás pozval do klubu 00-15, kde jsme zůstali do dneška. Tehdy vedla klub další významná postava specializovaného sbírání Vratislav Palkoska. Ten si nás všiml a jednoho večera, když jsme se z pravidelných schůzek v klubu v Myslíkové ulici (tehdy bylo přístavem klubu Agitační středisko NF – tedy Národní fronty, kam filatelisté v době vlády jedné strany organizačně patřili) rozcházeli, se k naší skupince připojil. Nabídl mi být součástí staronově ustavené komise specializovaných oborů s tím, že slyšel o tom, jak jsem obnovil studentský časopis EKONOM na VŠE a jaký měl mezi studenty a akademiky ohlas až by mi svěřil redaktorství a realizaci zamýšleného tištěného zpravodaje komise. Přemýšlel jsem do příští schůzky a řekl jsem své ano. I další členové klubu dostali svou možnost účastnit se práce v této komisi.

První schůzka komise v Celetné

První schůzka pozvaných členů vedení nově vznikající komise se konala 24. 2. 1976 v zasedačce v Celetné ulici v Praze 1. Designovaný předseda Vratislav Palkoska pozval dosavadního předsedu komise specializovaných oborů Miroslava Polišenského a dále jsme měli první možnost poznat Oldřicha Štaffu, J. Mokorského, Jiřího Nekvasila a Vojtěcha Maxu. Pozván byl i Antonín Vorlíček, místopředseda našeho klubu 00-15, ale omluvil se. Mohu se přiznat, že jsem oněměl. V jedné místnosti jsem poznal hned několik slavných postav specializovaného

sběratelství. Polišínského jako zaníceného poštovního historika specializujícího se na historii poštovníctví, Oldřicha Štaffa, který si mne získal článkem o (tehdy) frankotypech OSN a stejnojmenným jeho exponátem vystaveném na výstavě specializovaných oborů v Praze na Staromáku, Vojtěcha Maxu známého poštovními, perfiny a též známkovou tvorbou Polska, ale hlavně jeho tatínkem a rodinou a Jiřího Nekvasila známého články na mnoho témat, vynikajícího sběratele, znalce a publicisty. Šel jsem do kolen. První dojem byl

vynikající. Ale mělo být šťastným okamžikům konec.

Schůzi zahájil M. Polišínský, oznámil, že rezignuje na funkci předsedy komise specializovaných oborů a jak to bývá, zazněla slova díky spolupracovníkům.

Vr. Palkoska nám oznámil, že „PÚV se usneslo a jmenovala jej předsedou komise specializovaných oborů Svazu českých filatelistů. Též poděkoval předchozímu předsedovi za práci a bez okolků rozjel práci komise. Zde musím říci, že před několika lety zbavil stejný PÚV (možná obměněné předsednictvo Ústředního výboru díky politickým změnám po roce 1968) Vr. Palkosku vedení této komise. Tehdy jsem si vzpomněl na přísloví: „Dvakrát do stejné řeky.....“. Když jsme šli spolu s Vojtěchem Maxou k domovům, slyšel jsem od něj užaslá slova nepochopení a údivu.....

Rozdělení pozic

Začalo se s porcováním medvěda. Předseda byl jasný díky rozhodnutí PÚV. Prvním místopředsedou se stal O. Štaffa (současně si odnesl portfolio evidence členů). Druhým místopředsedou s portfoliem tiskových záležitostí dostal do vínku A. Vorlíček. Tajemníkem byl V. Maxa a vedení doplnil V. Nebeský.

Byla nastíněna struktura sekcí, poštovní historii měl na starosti M. Polišínský, celiny J. Nekvasil, výplatní otisky M. Bouška a R-nálepky V. Mahovský. Já jsem potvrzen zatím nebyl. Čekalo se na něco anebo se váhalo? Nevím. Nicméně jsem si vyslechl další konkrétní body, které vypadaly velmi konstruktivně a promyšleně.

Plán na rok 1976 – ano, přijato. Aktivy (jaké hezké slovo) – ano. V březnu se bude konat aktiv bývalých členů „někdejší komise“ (sic!) a vzápětí aktiv, a to široký zájemců o specializované obory nejen z Prahy, ale i z krajů. Další sekce – budou se hledat vedoucí. Zásady hodnocení exponátů – záležitost předsedy. Symposium Kutná Hora 1976 – ano. Bude se probírat – úprava sbírek, zásady hodnocení, zásady pro jmenování jurymanů, specializované obory a námětové sbírky. Nábor nových členů – ano, současně s vypracováním adresáře.

Stanovily se i trvalé úkoly, které nás provázely několik funkčních období a kdyby stará struktura pokračovala, bylo by tomu i do dneška. Spolupráce se Slovenskem – ano, spolupráce s komisí mládeže – ano.

Na nadcházející výstavu v Kutné Hoře Svaz (sic!) zajistil řadu hodnotných exponátů ve větším počtu ze zahraničí. Zapomnělo se dodat, že to byly exponáty ze socialistických zemí. Taková byla doba..

Finance byl, ne že ne. Celkem celá komise dostala přiklepnuto, jak se říkalo, na rok 1977 celkem Kčs 17000,00. Na svou dobu dost. Jiné, tehdy vlivnější komise však měly nesrovnatelně více...

Věstník bude, rozumí se poštovní. Tehdy dost nutná pomůcka vydávaná Československými spoji.

Míč by vykopnut a do světa se dostala konkrétní fakta. Říkal jsem si, „hlavně že máme komisi s věhlasnými

odborníky a dělnými filatelisty“, když jsem se vydal směr Jižní Město. Byla to má první konkrétní zkušenost s nejvyššími patry organizovaného specializovaného sběratelství u nás. První dojem – pozitivní. Nenapadlo se mne v nitru zeptat: „bude to tak i nadále?“. Úplně jsem v tu chvíli zapomněl na to, že sběratelství od tohoto dne nebude jen organizované v normalizačním hávu, ale i přímo řízené svazovými funkcionáři - řídícím předsedou, místopředsedy, tajemníky a šéfy prodloužené ruky Národní fronty a jiných důležitých organizací. Později jsem to pocítil na své vlastní kůži.

1 - 1/2019